

ABD'de Soykırım İftirası Oylanıyor

" ABD Temsilciler Meclisi Dışişleri Komitesi 4 Mart 2010 tarihinde görüşüp oylayacağı 1915 yılında yaşanan hadiseleri "soykırım" olarak değerlendirme tasarısına bu defa "soykırım" deme ihtimali son derece yüksektir. ABD Temsilciler Meclisi Dış İlişkileri Komitesi Başkanı Howard Berman'ın, 252 nolu "Ermeni soykırımı" tasarısını gündeme alması ile beraber Türkiye'nin hem "Ermeni açılımı" ve hem de ABD ile ilişkileri ciddi bir sınav ile karşı karşıya kalmıştır. "

Öncelikle ABD'deki işleyişe de değinmekte fayda vardır. Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki, Amerika Birleşik Devletleri Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komitesi'nde 4 Mart 2010 tarihinde görüşülüp oylanacak olan tasarı (resolution) bir kanun değildir. Sadece Başkana bu konuda tavsiye niteliğindedir.

Tasarının kaderi konusunda şu şekilde bir süreç söz konusudur. Tasarı Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komitesi'nde onaylandığı takdirde bu defa tasarı Temsilciler Meclisi'ne gelecektir. Meclis Başkanı'nın tasarımı meclis gündemine alıp almama konusunda yetkisi bulunmaktadır. ABD Başkanı ve Beyaz Saray'ın tavsiye dışında bu sürece müdahale etme yetkisi bulunmamaktadır. Buna rağmen Türkiye'nin tasarının daha ileriye gitmemesi için müdahalede bulunacağı ana nokta işte burasıdır. Yani Ankara Beyaz Saray ve Obama üzerindeki etkisini kullanarak Demokrat Meclis Başkanı Nancy Pelosi'ye tasarının gündeme alınmasını engelleyebilir. Zira tasarı bu aşamada engellenemez de Temsilciler Meclisi gündemine girerse burada da onaylanma ihtimali oldukça yüksektir. Ancak unutmamak gerekir ki, Pelosi, Ermenilerin çok yoğun olarak yaşadığı California eyaletinden seçilmiştir. Ve soykırım iddialarının da güçlü bir destekçisidir.

Temsilciler Meclisi üyeleri 2 yıl için seçilmektedirler. Bu kişilerin dış politika hakkında fazla bir bilgi ve deneyimleri genel olarak yoktur ve daha çok iç politika kaygıları ile hareket ederler. Dolayısıyla da tasarının Temsilciler Meclisi'ne kadar gelmesi durumunda ABD vatandaşı Ermeni seçmenlerin oluşturduğu lobiler ve diaspora bu aşamada Temsilciler Meclisi üyeleri üzerinde daha etkin olabilirler.

Tasarının oylanabileceği bir diğer yer Senato'dur. Senato'da Senatörler 6 yıl için seçilirler. Dış politika alanında daha deneyimli ve tecrübe sahibi isimlerden teşkilidir. Senato üyeleri de iç politika kaygıları taşırlar ancak bu kesimde ABD'nin dış politika çıkarları ve Türkiye ile ilişkilerinin bozulabileceği riski karşılık bulabilir. Şu an Senato'da da benzer bir tasarı olmasına rağmen pek fazla destek gördüğü söylenemez.

Tavsiye niteliğindeki tasarının bir kanun hükmüne gelebilmesi için hem Temsilciler Meclisi'nde onaylanıp kabul edilmesi ve hem de Senato'dan geçmesi gerekmektedir. Daha sonra Temsilciler Meclisi'nden ve Senato'dan geçen metinler (bu metinler genelde farklı olur) tek bir metin haline getirilerek Kongre'ye sunulur. Tabi tek metin haline gelen ortak metin de yeniden alt komitelere giderek Kongre'ye gelir. Kongre'nun bunu kabul etmesi durumunda da bu defa Başkan'ın önüne gelir ve Başkan bunu onaylar veya geri gönderir. Şimdi Temsilciler Meclisi dış İlişkiler Komitesi'nde görüşülen tasarı kanun olmayıp bir tavsiye kararı niteliğinde olduğu için Başkan Obama'nın hiçbir şekilde hukuken doğrudan dahlinin olmadığı bir durum mevcuttur.

Tasarının meclislerdeki durumu bundan ibaret iken, yönetimin bu tasarıya nasıl bakıldığının da bilinmesinde fayda vardır. ABD yönetiminde Başkan ile beraber etkili olan diğer kurumlar Beyaz Saray, Başkan Yardımcısı, Dışişleri Bakanlığı ve Pentagon'dur. Beyaz Saray Yönetimi'nin durumunu da tahlil etmek gerekir. Sistem içerisindeki bir numaralı isim olan ABD Başkanı seçim kampanyaları boyunca 1915 yılında yaşanan olayları "soykırım" olarak kabul edeceğini hem sözlü ve hem de ABD Başkanları arasında bir ilki gerçekleştirerek yazılı olarak beyan etmiş ve Ermeni kökenli seçmenlerine garanti vermiştir. Geçtiğimiz yıl Nisan 2009 tarihinde ABD Başkanının Ankara ziyaretinde de zaten Obama "soykırım" konusunda fikirlerinin değişmediğini ancak Ermenistan ile ilişkilerde düzelme olursa "soykırım" deme konusunda ısrarcı olmayacaklarını söylemiştir.

Şimdi baktığınızda protokollerin hem Dağlık Karabağ sorununda ilerleme olmaması ve hem de Ermenistan Anayasa Mahkemesi gerekçeli kararı ile Türkiye'nin kabul edemeyeceği noktalara getirilmesi (örneğin Doğu Anadolu bölgesine Batı Ermenistan denmesi gibi) protokolleri sıkıntılı bir sürece sokmuştur. Bugün Dağlık Karabağ sorunu çözülsün bile Türkiye protokolleri bu haliyle onaylayamaz. Hal böyle iken ABD'nin Ankara'ya protokolleri onayla baskısı yapması sorunu çözme noktasında bir işe yaramayacaktır. Burada başka tavizler ve pazarlıklar devreye girecektir. İran konusu bu pazarlıkların ana konusunda dönebilecektir. Elbette ki, seçim sürecine giren Türkiye'nin iç siyaseti de ister istemez pazarlıkların içerisinde yer alabilecektir.

ABD yönetiminin tasarının geçmemesi yönünde ciddi bir çaba içerisinde olmadığı ve sessiz kalmaya çalıştığı görülmektedir. Hata bazıları (Beyaz Saray sözcüsü) Türkiye'nin tarihiyle yüzleşmesi gerektiğini dahi söyleyebilmektedir. Beyaz Saray, Başkan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanının bu konudaki tavırları bellidir. Daha önce hem Başkan Yardımcısı Joe Biden, Hem Dışişleri Bakanı Hillary Clinton benzer tasarılarla hep Ermenileri destekler pozisyonda bulunmuş ve evet

yönünde imza koymuşlardır. Beyaz Saray yönetimi ve bürokratlarının da bu konuda Ermeni görüşlerine yakın olduğu söylenebilir. Bir tek ABD Başkanı Barack Obama'nın Ulusal Güvenlik Danışmanı James Jones ve ABD Savunma Bakanı Robert Gates'in Türkiye'nin önemine binaen bu tür tasarıların geçmemesi gerektiği yönünde fikir beyan etmektedirler.

Temsilciler Meclisi'nde iç politika kaygılarını bilen Ermeni lobisi durumu dramatize etmeye de çalışmaktadır. Zira oylamanın yapılacağı salona İstanbul, İzmir ve Niğde doğumlu üç Osmanlı Ermenisini de getirerek mizansen yapmaya çalışmaktadır.

Türkiye tasarının komiteden geçmemesi için son dakika bir çaba içerisine girdi. Türkiye'den iki heyetin bu amaçla son hafta içerisinde ABD'ye giderek temalarına başladı. Peki ama son haftaya girilirken giden heyetlerin lobi çalışmaları bir anlam ifade eder mi? Kanaatimizce bu son dakika girişiminin bir faydası olmayacağı gibi "turistik" geziden de öteye geçmeyecektir.

Bu arada Ermenistan'dan da çeşitli partilere mensup bir milletvekili grubunun ABD'de temaslarda bulunmak ve tasarının çıkması lehinde faaliyetlerde bulunmak üzere bu ülkeye gittiğini belirtmek gerekir.

Bütün bu çabaların arkasında yatan en önemli sebeplerden birisi de ABD Başkanı Obama'nın 24 Nisan tarihli konuşmasında 1915 yılında yaşanan Tehcir hadisesine "soykırım" demeyi başarmaktır. Obama'nın 24 Nisan konuşması öncesinde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 12-13 Nisan tarihlerinde ABD'ye gidecek ve Obama'nın ev sahipliğinde yapılacak nükleer enerji zirvesine katılacaktır. Muhtemeldir ki, bu zirvede ikili görüşme olacaktır ve bu konu da iki lider arasında görüşülecektir.

Kanaatimizce Obama'nın 24 Nisan konuşmasında ifade edeceği sözcük bu defa da "Büyük Felaket – Merts Yegern" olacaktır. Zira ABD'nin Irak'tan Afganistan'a ve İran'a kadar bir çok alanda Türkiye'nin desteğine ihtiyacı olduğu aşikardır. Amerika Ankara'yı kaybetmeyi göze alamayacaktır. Ancak bu bir pazarlık sürecidir ve bu süreçte ABD'nin elinin de güçlü olduğunu söylemek gerekir. Zira pazarlık masasında İran'ın da bulunduğunu ve hatta seçimler öncesinde Türkiye'deki siyasal durumun da yine pazarlığa dahil olduğu ifade edilebilir.

Türkiye'de Ermeni açılımı dış politikada romantizmin ve her komşuyla illa ki sıfır sorun diye nitelendirilebilecek naif bir dış politikanın da gereksizliğini ortaya koymuştur. Biz TÜRKSAM olarak en başından beri Ermenistan ile protokol

imzalamakla sorunun çözülemeyeceğini, olsa olsa Azerbaycan'ı kaybetmemize sebep olunabileceğini, Ermenistan için aslolan sınırın açılması değil Türkiye'yi başta ABD'de olmak üzere mahkum ettirerek tazminat ve toprak taleplerini gündeme getirmek olduğunu vurgulamaya ÇALIŞMIŞTIK. Ancak o dönemde maalesef bu öngörülerimiz dikkate alınmamıştır. Bir Tek TÜRK SAM olarak bizim öngörülerimizde Ermenistan'ın yüz yıllık bir strateji uyguladığı ve nihai hedeflerinin de Türkiye'yi mahkum ettirmek olduğu, protokoller imzalanıp sınırlar açılrsa bile Ermenistan'ın bu politikadan vazgeçmeyeceği ve sadece rol paylaşımı yapılarak iyi polis- kötü polisin oynanacağı ifade edilmiştir. Şimdi ise gelinen durumda Türkiye bu sürece başlamadan önce bulunduğu noktanın çok daha gerisine düşmüştür.

Son Dakika

Obama yönetiminin son anda Temsilciler Meclisi Dışişleri Komitesi Başkanı nezdinde girişimde bulunarak tasarıyı kabul etmeme yönünde tavsiyede bulunması önemlidir. Ancak, tasarıya evet demeyin gerekçesi ve ardından Obama'nın Gül ile görüşmesinde "bir an önce protokolleri onaylayın" mesajı vermesi resmi biraz daha ön plana çıkarmıştır. Anlaşılan o ki, kabul edilsin veya edilmesin ABD'nin Türkiye'nin protokolleri TBMM'de onaylaması için yoğun baskı kuracaktır. Peki ama Türkiye protokolleri onaylayabilir mi? Cevabımız hayırdır. Zira öncelikle Dağlık Karabağ konusunda herhangi bir ilerleme sağlanamamıştır. Bugün gelinen noktada Karabağ sorunu çözülsün bile Türkiye'nin protokolleri onaylaması mümkün değildir. Sebebi ise Ermenistan Anayasa Mahkemesi'nin protokollerle ilgili almış olduğu gerekçeli kararlardır. Bu kararların Türkiye'nin kabul edemeyeceği diğer maddeleri bir tarafa bıraksak bile bir tek maddesi, yani Türkiye'nin Doğu Anadolu bölgesine "Batı Ermenistan" olarak denmesi sebebi protokollerin mecliste onaylamasını imkansız hale getirecektir. Zira TBMM'de hiç kimse protokolleri bu haliyle kabul ederek Türkiye'nin Doğu Anadolu bölgesini tartışmaya açamaz.